

Možnosti využití databáze Scopus pro hodnocení vědeckého výkonu

Iva Prochásková

Univerzita Pardubice
iva.prochaskova@upce.cz

INFORUM 2010: 16. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 25.–27. 5. 2010

Abstrakt

Databáze Scopus byla v roce 2008 Radou pro výzkum, vývoj a inovace vybrána jako jeden z dalších zdrojů pro hodnocení výsledků výzkumných aktivit institucí v České republice. V roce 2009 byl nákup licence financován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR, pro roky 2010 a 2011 je licence zajištěna s využitím programu podpory VaV. Příspěvek ukazuje možnosti a úskalí využití databáze Scopus pro hodnocení vědeckého výkonu na příkladu Univerzity Pardubice a přináší orientační srovnání s Web of Science.

Úvod

Elsevier pronikl s databází Scopus do České republiky v roce 2005. Dobrým marketingem se firmě SUWECO (výhradní zástupce vydavatelství Elsevier na českém trhu) podařilo nabídnout českým vysokým školám a některým dalším institucím konsorciální přístup k databázi na základě licenční smlouvy pro časové období 2005 – 2009 s tím, že do 30. 9. 2006 ji mohou využívat bezplatně. Pokud zúčastněná instituce neměla pro další období o databázi zájem, mohla do 30. 9. 2006 od této smlouvy bez jakýchkoli sankcí odstoupit. Asociace knihoven vysokých škol ČR (AKVŠ) prostřednictvím své odborné komise pro elektronické informační zdroje provedla na přelomu let 2005 a 2006 orientační průzkum týkající se názorů na databázi a jejího využití. Průzkumu se zúčastnilo 20 vysokých škol, z nichž 15 mělo k databázi přístup (14 v rámci konsorcia, 1 škola v rámci testování). Z průzkumu vyplynulo, že knihovníci i uživatelé při srovnání s Web of Science nejvíce ve Scopus ocenili rozsah evropských zdrojů včetně českých (především lékařských) a komfortnější vyhledávací rozhraní s propojením na web. Za důležitou považovali možnost sledování citací ve zdrojích nezahrnutých ve Web of Science. Zároveň konstatovali, že Scopus neobsahuje hodnocení zahrnutých zdrojů (impact faktor u periodik ve Web of Science) a volba mezi jednou či druhou databází pro hodnocení vědeckého výkonu tedy nepřicházela v úvahu. Na základě shrnutí názorů z tohoto průzkumu a s využitím výsledků později publikovaného rozsáhlejšího testování¹ vypracoval výkonný výbor AKVŠ *Stanovisko k řešení konsorciálního přístupu k databázi Scopus*², které bylo schváleno 4. výroční konferencí AKVŠ 27. 4. 2006. Ve *Stanovisku* bylo mimo jiné uvedeno, že

„Scopus v dnešní podobě nepředstavuje zásadně nové možnosti práce s vědeckými informacemi, ani významně nerozšiřuje současnou nabídku již dostupných bází dat tak, aby bylo nutné pokračovat v přístupu k němu za každou cenu;

lze jen těžko předpokládat oslabení pozice Web of Science jako celosvětově uznávaného nástroje evaluace vědecké činnosti;

v horizontu nejbližších dvou let bude nutné se připravit na různé alternativy dalšího řešení přístupu k informačním zdrojům. Na jedné straně stojí vize nového grantového programu s takovým objemem finančních prostředků, že bude možné zajistit všechny důležité zdroje, na druhé straně obava, že bude nutné všechny tyto zdroje hradit z rozpočtů a/nebo jako součást jiných výzkumných aktivit vysokých škol. Další variantou, při omezených finančních zdrojích, bude pečlivá volba skutečně nejdůležitějších zdrojů, které budou hrazeny formou vícezdrojového financování: dotace z programu a příspěvky univerzit.“

Většina vysokých škol v září 2006 smlouvu vypověděla s tím, že některé předpokládaly vstup do nového konsorcia, pokud bude vyhlášen nový dotační program a finanční spoluúčast bude přijatelná.

¹ ŠILHÁNEK, Jaroslav. Orientační testování báze dat Scopus. *Ikaros* [online]. 2007, roč. 11, č. 1. [cit. 2010-04-15]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/3800>>. ISSN 1212-5075

² <http://www.akvs.cz/pdf/stanovisko-scopus.pdf>

Dne 20. 6. 2008 Rada pro výzkum, vývoj a inovace rozhodla, že Scopus bude vedle Web of Science dalším zdrojem pro hodnocení výsledků výzkumných organizací v České republice.³ Přestože pro uvedený účel nebylo třeba nakupovat plošnou licenci na přístup do celé databáze (seznam zařazených periodik je volně přístupný⁴), byl nákup licence pro rok 2009 uhrazen z mimořádné dotace MŠMT ČR prostřednictvím Národní technické knihovny. Konsorcium bylo ustaveno 1. 1. 2009 z 28 členů a byly do něj zařazeny nejen výzkumné organizace⁵, ale i odborné knihovny. Dne 1. července 2009 byl konečně vyhlášen program podpory VaV *Informační zdroje pro výzkum (INFOZ)* a konsorciální licence na Scopus byla zahrnuta do projektu *Elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro výzkum VZ09003* podaného Národní technickou knihovnou. Projekt VZ09003 byl přijat a zajišťuje konsorciální přístup do databáze do roku 2011. Složení konsorcia je následující: 19 veřejných vysokých škol, Univerzita obrany, ústavy Akademie věd ČR (jako jeden člen), 4 další instituce zabývající se výzkumem a kromě Národní technické knihovny ještě další 3 knihovny.

Zdroje databáze Scopus

Podrobný přehled zdrojů je k dispozici na webových stránkách⁶. Pro účely tohoto článku bylo pomocí volně dostupného nástroje Academic Database Assessment Tool⁷ provedeno porovnání se zdroji zahrnutými do Web of Science. Pro srovnání byly vybrány pouze zdroje typu „vědecké časopisy“, které jsou v současné době ve stavu „aktivní“, tzn. jsou excerpovány. Zásadní rozdíl mezi oběma databázemi je v rozsahu excerptce; ve Scopus není žádný časopis excerptován kompletně, ve Web of Science naopak všechny kompletně excerptovány jsou. Bylo tedy nastaveno kritérium, že na rozsahu excerptce nezáleží. Při tomto nastavení se databáze shodují v počtu 9 766 časopisů. Web of Science obsahuje 1 289 jiných časopisů a Scopus 7 244 jiných časopisů. Podrobnější data získaná ze srovnání jsou v tabulce 1.

Web of Science			Scopus		
Stát	%	Počet	Stát	%	Počet
USA	39,01	7,387	USA	31,11%	8,560
Velká Británie	16,97	3,214	Velká Británie	18,89%	5,197
Německo	7,01%	1,327	Nizozemsko	8,84%	2,432
Nizozemsko	5,86%	1,110	Německo	7,52%	2,070
Francie	3,54%	671	Francie	2,80%	770
Švýcarsko	2,21%	418	Čína	2,45%	675
Japonsko	2,14%	405	Japonsko	2,44%	671
Kanada	1,83%	347	Itálie	2,10%	577
Rusko	1,80%	340	Švýcarsko	1,88%	518
Itálie	1,69%	320	Bez rozlišení	1,76%	483
Ostatní	17,93%	3 395	Ostatní	20,21%	5,560

Zdroj: JISC Academic Database Assessment Tool

Tabulka 1

Podle země původu bylo ve Scopus nalezeno 143 českých periodik⁸, z toho 96 je v současné době excerptováno. V tomto souboru chyběl časopis E + M: *Ekonomie a management*, vydávaný Technickou univerzitou v Liberci, u něhož nebyla ČR jako země původu uvedena. (Je možné, že mezi časopisy bez země původu, kterých je celkem 483, by se ještě nějaký český našel). Při porovnání českých časopisů vychází Scopus samozřejmě lépe, excerptuje o 47 českých časopisů více než Web of Science a jsou to ve většině případů lékařské časopisy. Shoda je ve 42 případech a Web of Science excerptuje 12 časopisů, které ve Scopus nejsou.

³ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=503846>

⁴ <http://info.scopus.com/scopus-in-detail/facts/>

⁵ Výzkumnou organizací se podle *Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v roce 2009* rozumí subjekt (např. vysoká škola nebo výzkumný ústav) ..., jehož hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií.

⁶ <http://info.scopus.com/scopus-in-detail/facts/>

⁷ <http://www.jisc-adat.com/adat/home.pl>

⁸ Data jsou z ledna 2010.

Význam zařazení zdroje do databáze Scopus

Metodika hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v roce 2009⁹ stanovila pro články, označené J_{neimp} a publikované v časopisech zařazených do světově uznávaných databází ERIH a Scopus, hodnotu vyšší o 2 body (v případě oborů zařazených do Národního referenčního rámce excelence) resp. o 4 body (u ostatních oborů) oproti ostatním článkům s tímto označením, tj. článkům publikovaným v časopisech zařazených do *Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v České republice* (dále jen Seznam). S platností od 1. 1. 2010 pak bylo označení J_{neimp} omezeno právě jen na články v časopisech do těchto databází zařazených.¹⁰ Pro články publikované v časopisech ze Seznamu bylo zvoleno označení J_{rec} . Seznam obsahuje, po aktualizaci v roce 2009, 467 titulů. Platnost Seznamu je omezena do roku 2012, autoři tedy budou na vydavatele nepochybně vyvíjet tlak, aby o zařazení časopisu do Scopus a/ nebo ERIH usilovali.

Praktické využití databáze Scopus pro hodnocení autorů a institucí

Pro vše, co bylo uvedeno výše, není licenční přístup do databáze potřebný, protože seznamy jsou volně přístupné. V následující části se budu věnovat možnostem práce s databází, které nabízí pouze licenční přístup. S ohledem na hodnocení vědeckého výkonu se jedná především o možnost zjistit, co bylo publikováno pod hlavičkou konkrétní instituce, a o zmapování publikační činnosti jednotlivých autorů včetně navázaných informací o citacích a h-indexu.

Vyhledání prací publikovaných pod hlavičkou konkrétní instituce

Teorie¹¹

The Scopus Affiliation Identifier – identifikátor příslušnosti k instituci (dále jen SII) je první nástroj na světě, který pomáhá najít a přiřadit k organizační jednotce kompletní přehled prací publikovaných pod její hlavičkou. Časově náročný proces promění v jednoduchý úkol. SII rozliší organizace s podobnými názvy, každé přiřadí unikátní číslo AF-ID a připojí k němu všechny dokumenty na tuto organizaci navázané. A navíc umožní připojit i dokumenty, v nichž je organizace uvedena variantně.

Skutečnost¹²

Zadáme-li do vyhledávacího pole *Affiliation* název University of Pardubice, dostaneme odpověď, že organizace má přiřazeno AF-ID 60005809 a k němu je připojeno **2 330** záznamů. SII umožní pomocí funkce *find unmatched affiliation* připojit další 2 záznamy navázané na název University of Chemical Technology Pardubice AF-ID 106795655 (viz obr. 1). Zajímavé je, že u 185 z výše uvedených 2 330 záznamů je v primárním dokumentu uveden název instituce University of Chemical Technology Pardubice, a přesto byly tyto dokumenty připojeny k AF-ID 60005809 a nikoli k AF-ID 106795655. Proč bylo pro dva záznamy vytvořeno zvláštní ID, je nejasné.

Mohlo by se tedy zdát, že úkol, najít práce publikované pod hlavičkou Univerzity Pardubice, je ve dvou krocích vyřešen. Namátkovým ověřením podle autora ale vyjde najevo, že v souboru přiřazených publikací chybí záznamy prací, kde je v primárním dokumentu název instituce uveden česky, tedy nikoli University of Pardubice ale Univerzita Pardubice. V roce 2009 se to týkalo 14 záznamů (viz Soupis v příloze). Přitom v detailech záznamu o organizaci (obr. 1) vidíme, že: NAME = Univerzita Pardubice a Name variants = University of Pardubice (nikoli však University of Chemical Technology).

⁹ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=532412>

¹⁰ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=29415>

¹¹ Všechny texty uvedené pod nadpisem Teorie jsou autorčiným překladem textů z oficiálních webových stránek databáze Scopus, který byl pořízen pouze pro účely tohoto článku.

¹² Uváděné výsledky jsou z rešerší provedených v období března a dubna 2010.

Univerzita Pardubice

[Find unmatched affiliations](#) [Feedback](#) [Print](#) [E-mail](#)

Name: Univerzita **Pardubice**
 Affiliation ID: 60005809
 Address: Studentska 95, Pardubice, Czech Republic
 Name variants: **University of Pardubice**

Research Univerzita Pardubice: Total including **1 grouped Affiliation:**

Documents	2 330	Add to list E-mail alert RSS	2 332	Add to list
Authors	1 100		1 104	
Web Results	1		1	
Patent Results	2		2	

Sources:

- 136 Journal of Non Crystalline Solids
- 107 Journal of Chromatography A
- 79 Collection of Czechoslovak Chemical Communications
- 52 Dyes and Pigments
- 50 Journal of Thermal Analysis and Calorimetry

[More...](#)

Grouped Affiliations

[Delete](#) Select: All

University of Chemical Technology Pardubice ID 106795655 [2](#) [Details](#)

[Feedback](#)

[Find unmatched affiliations](#)

Collaborating Affiliations

Affiliation Name	Documents
Univerzita Karlova v Praze	112
Výzkumný ústav organických syntéz a.s.	94
Institute of Macromolecular Chemistry Academy of Sciences	83

Documents Alert

Inform me when new documents associated with this affiliation are published in Scopus:

- [E-mail alert](#)
- [RSS](#)

Subject Areas [Chart](#) [Data](#)

The subject areas reflect your grouped affiliations.

Legend:

- Chemistry
- Materials Science
- Physics and Astronomy
- Chemical Engineering
- Biochemistry, Genetics and ...
- Engineering
- Environmental Science
- Other

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 1 Informace o instituci Univerzita Pardubice

Jiný počet dokumentů publikovaných autory s příslušností k Univerzitě Pardubice získáme pokročilým dotazem: ((AF-ID("Univerzita Pardubice" 60005809) OR "Univerzita Pardubice")), kde výsledek je **2 406**. Ale ani tento počet není úplný, protože problém je také s dřívějšími názvy instituce. Jak již bylo uvedeno výše, ve funkci *find unmatched affiliation* se nabízí **University of Chemical Technology Pardubice**, ale nikoli **College of Chemical Technology, Pardubice** (název používaný do roku 1994). Ten lze naopak spárovat s názvem **College of Chemical Technology** (přestože tento název je uveden i jako varianta, má jiné AF-ID) a počet dokumentů se rozšíří o dalších **35** (viz obr. 2).

College of Chemical Technology, Pardubice

[Find unmatched affiliations](#) [Feedback](#) [Print](#) [E-mail](#)

Name: College of **Chemical Technology, Pardubice**
 Affiliation ID: 60088735
 Address: Pardubice, Czech Republic
 Name variants: College of **Chemical Technology**

Research College of Chemical Technology, Pardubice: Total including **1 grouped Affiliation:**

Documents	29	Add to list E-mail alert RSS	35	Add to list
Authors	22		29	
Web Results	0		0	
Patent Results	34		34	

Sources:

- 15 Talanta
- 4 Analytica Chimica Acta
- 3 Analyst
- 3 Czechoslovak Journal of Physics
- 2 Mikrochimica Acta

[More...](#)

Grouped Affiliations

You have grouped 1 unmatched affiliation with College of Chemical Technology, Pardubice.

[Delete](#) Select: All

College of Chemical Technology ID 100372505 [2](#) [Details](#)

[Feedback](#)

[Find unmatched affiliations](#)

Collaborating Affiliations

Documents Alert

Inform me when new documents associated with this affiliation are published in Scopus:

- [E-mail alert](#)
- [RSS](#)

Subject Areas [Chart](#) [Data](#)

The subject areas reflect your grouped affiliations.

Legend:

- Chemistry
- Biochemistry, Genetics and ...
- Environmental Science
- Physics and Astronomy
- Other

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 2 Informace o instituci College of Chemical Technology, Pardubice

Zdá se, že po časově náročném procesu jsme došli k počtu **2 441** prací publikovaných pod hlavičkou Univerzity Pardubice.

Zajímavé je, že pod AF-ID ("College of Chemical Technology" 100372505) jsou zařazeny i dva dokumenty, kde se v primárním dokumentu v údajích o instituci shodují pouze město a směrovací číslo a název instituce je uveden pokaždé jinak; jednou jako Chemical-Technological University a podruhé jako Higher School of Chemical Technology. Jak vidno tvořivost autorů v anglických překladech názvu instituce, která se v té době jmenovala Vysoká škola chemicko-technologická, neznala mezí. Směrovací číslo je v tomto případě součástí údajů o instituci a pravděpodobně také algoritmu, pomocí něhož bylo provedeno přiřazení dokumentu pod AF-ID.

V současné době se směrovací číslo v údajích o instituci (alespoň viditelně) neobjevuje a pravděpodobně není ani součástí algoritmu přiřazujícího dokumenty k AF-ID, přestože by to, jak se zdá, bylo účelné. Tento algoritmus je vůbec záhadou. Lze to doložit i na dalších příkladech. Viera Pacáková je autor s příslušností k Univerzitě Pardubice (obr. 3), publikovala 4 články v časopise E + M: *Ekonomie a management*. Ovšem pouze 2 z nich lze najít pod AF-ID" 60005809. Jde o články z roku 2007. Články z roku 2009 už k tomuto AF-ID přiřazeny nejsou (obr. 4), přestože název instituce v primárním dokumentu je uváděn stále stejně. Zřejmě došlo k nějaké změně v algoritmu a evidentně to nebyla změna k lepšímu ☹.

Pacáková, Viera

Find unmatched authors | Feedback | Print | E-mail

Personal

Name: Pacáková, Viera
 Author Identifier: 16205689200
 Affiliation: University of Pardubice, Faculta Ekonomicko-Správní | Pardubice | Czech Republic

Research

Documents: 4 | Add to list | E-mail alert
 References: 55
 Cited By: 3 | Citation tracker | E-mail alert
 h Index: 1 | h-graph | The h Index considers Scopus articles published after 1995.
 Co-authors: 4
 Web Search: 59
 Subject Area: Business, Management and Accounting; Economics, Econometrics and Finance

History

Publication range: 2007-2009
 Source history: E a M: *Ekonomie a Management* | documents

Documents

This author has published 4 documents in Scopus: (Showing the 2 most recent)

- Pacáková, V., Linda, B. **Simulations of the extreme losses in non-life insurance** (2009) *E a M: Ekonomie a Management* | Abstract + Refs
- Pacáková, V., Šoltés, E., Šoltésová, T. **Credibility estimation of the claim frequency | Kredibilný odhad škodovej frekvencie** (2009) *E a M: Ekonomie a Management* | Abstract + Refs

View details of all 4 documents by this author

Inform me when this author publishes new documents in Scopus:

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 3 Informace o autorovi Viera Pacáková

Scopus: 2 | More... | Web | Patents

Your query: AU-ID("Pacáková, Viera" 16205689200) AND (EXCLUDE(AF-ID, "Univerzita Pardubice" 60005809)) | Edit | Save | Save as Alert | RSS | Search History

Refine Results

Source Title	Author Name	Year	Document Type	Subject Area	Keyword	Affiliation
☐ E a M <i>Ekonomie a Management</i> (2)	☐ Pacakova, V. (2) ☐ Linda, B. (1) ☐ Soltes, E. (1) ☐ Soltesova, T. (1)	☐ 2009 (2)	☐ Article (2)	☐ Business, Management and Accounting (2) ☐ Economics, Econometrics and Finance (2)	☐ Buhlmann-Straub model (1) ☐ Claim frequency (1) ☐ Credibility theory (1) ☐ Estimation of structural parameters (1) ☐ Loss distribution (1)	[No Affiliations found]

Display: 5 | Limit to | Exclude | Add categories | Restore original settings | Save settings

Results: 2 | Show all abstracts

Search within results: [ ] | Go

Page 1 of 1 | Go

Document (sort by relevance)	Author(s)	Date	Source Title	Cited By
1. ☐ Simulations of the extreme losses in non-life insurance Abstract + Refs Link to Full Text Show Abstract	Pacáková, V., Linda, B.	2009	<i>E a M: Ekonomie a Management</i> 12 (4), pp. 97-103	0
2. ☐ Credibility estimation of the claim frequency Kredibilný odhad škodovej frekvencie Abstract + Refs Link to Full Text Show Abstract	Pacáková, V., Šoltés, E., Šoltésová, T.	2009	<i>E a M: Ekonomie a Management</i> 12 (2), pp. 122-126	0

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 4 Publikace připojené k autorovi Viera Pacáková bez příslušnosti k instituci

Vyhledání publikací podle autora

Teorie

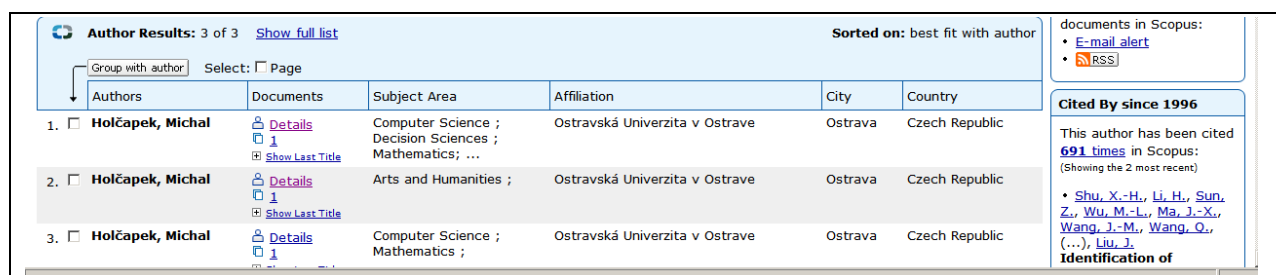
Scopus Author Identifier – identifikátor autora (dále jen SAI) přiřadí každému autorovi unikátní číslo AU-ID. Použití tohoto čísla v dotazu umožní vyhledat všechny dokumenty publikované autorem s touto identitou. Pod AU-ID jsou navíc zařazeny různé varianty autora jména tak, jak se objevují v primárních dokumentech. SAI používá algoritmus, který je založen na vazbě autora na organizaci, pod jejíž hlavičkou publikuje, a také na tématu a primárních zdrojích, v nichž publikuje. Publikace mohou být přiřazeny k autorovi pouze v případě, že obsahují dostatečné referenční informace. Pokud primární dokument například neobsahuje informaci o organizaci, nemůže být s autorem spárován.

Skutečnost

Rešerše ukázala, že autoři se stejným jménem, publikující v jiném vědeckém oboru a působící v jiné instituci, jsou sloučeni pod jedno AU-ID.

Prof. Ing. Michal Holčapek, Ph. D. pracuje na katedře analytické chemie Fakulty chemicko-technologické UPa a publikuje od r. 1998. Publikuje tedy v oboru chemie. Jeho autorský profil ve Scopusu (AU-ID 6701561779) byl správný po dobu, kdy byl jediným publikujícím toho jména. V roce 2008 se objevila první publikace se jménem Michal Holčapek a příslušností k instituci Ostravská univerzita, Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování. Jednalo se o publikaci charakterizovanou klíčovými slovy fuzzy logic, fuzzy sets a fuzzy quantifiers. Ze tří identifikačních prvků se tedy shodoval pouze jediný, přesto byly tyto práce (a další dvě publikované v roce 2009) zařazeny k AU-ID 6701561779, název působiště autora byl změněn na Ostravská univerzita a Univerzita Pardubice se dostala do seznamu předchozích pracovišť. Vypadalo to tedy, že se náš pan profesor přestěhoval do Ostravy a zcela změnil svůj vědecký obor. A naopak ostravský RNDr. Michal Holčapek, Ph. D. se rázem mohl pyšnit h-indexem 18.

17. 12. 2009 jsem požádala o změnu názvu instituce u tohoto AU-ID zpět na Univerzita Pardubice a odstranění tří publikací autora s příslušností k Ostravské univerzitě. 18. 12. 2009 jsem dostala odpověď, že změna byla uznána za oprávněnou a proběhne během 3 až 4 týdnů. Počátkem února 2010 jsem se chtěla přesvědčit, zda je to už v pořádku, a nevěřila jsem svým očím. AU-ID 6701561779 bylo beze změny, tj. stále s afilací Ostravská univerzita a třemi zmíněnými publikacemi, ale objevilo se nové AU-ID 34569736800 Holčapek Michal s afilací Univerzita Pardubice, k němuž byly přiřazeny 4 publikace zaregistrované Scopusem koncem roku 2009. Znovu jsem tedy odeslala e-mail s podrobným popisem požadovaných změn a po týdnu jsem dostala odpověď, že vše bude dáno do pořádku do 8 týdnů. Výsledek kontroly z 15. 4. 2010 byl následující: afilace u AU-ID 6701561779 opravena, 3 nepatřící dokumenty odstraněny, ale AU-ID 34569736800 zůstalo i s připojenými záznamy (v mezidobí k původním čtyřem přibýly tři další); pro Michala Holčapka z Ostravské univerzity byla vytvořena tři nová AU-ID, tj. z každého bibliografického záznamu jedno (obr. 5).

Authors	Documents	Subject Area	Affiliation	City	Country
1. ☐ Holčapek, Michal	Details 1 Show Last Title	Computer Science ; Decision Sciences ; Mathematics; ...	Ostravská Univerzita v Ostrave	Ostrava	Czech Republic
2. ☐ Holčapek, Michal	Details 1 Show Last Title	Arts and Humanities ;	Ostravská Univerzita v Ostrave	Ostrava	Czech Republic
3. ☐ Holčapek, Michal	Details 1 Show Last Title	Computer Science ; Mathematics ;	Ostravská Univerzita v Ostrave	Ostrava	Czech Republic

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 5 Výsledek hledání autora Michal Holčapek s afilací Ostravská univerzita

Konečný výsledek pro Michala Holčapka z Univerzity Pardubice (obr. 6) jsem tedy po čtyřech měsících pořídila ručně – spojením AU-ID 6701561779 a AU-ID 34569736800, obě s afilací Univerzita Pardubice! a připojením dalšího AU-ID na jméno Michal Holčapek, které bylo bez příslušnosti k instituci. (Toto nebyla chyba Scopusu, název instituce i adresa chyběly v primárním dokumentu). Shodou okolností se jednalo o publikaci s vysokým počtem citací, takže připojením této publikace se autorův h-index zvýšil na 19.

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 6 Informace o autorovi Michal Holčapek s afilací Univerzita Pardubice

Vyhledání citačních ohlasů a h-index pro autora

Největší počet publikací měl v roce 2009 ve Scopus i Web of Science (27, resp. 29) registrován doc. Ing. Aleš Růžička z katedry obecné a anorganické chemie. Protože publikuje od roku 1998, byl vybrán jako příklad pro kompletní srovnání publikační činnosti registrované ve Scopus a Web of Science.¹³ Ve Scopus byl celkový počet publikovaných prací zjištěn složitým dotazem¹⁴, protože, jak bylo ukázáno na příkladu Michala Holčapka, jednoduše to nejde ☹. Ve Web of Science byl dotaz proveden pomocí funkce "Author Finder" a následně vyloučen rok publikování 2010. Celkový výsledek včetně korekce po dohledání chyb je uveden v tabulce 2.

	Scopus	Web of Science
Počet publikovaných prací	101	104
Počet prací po dohledání chyb	107	106
Počet zdrojů	32	31
Počet citací	632	605
Počet citujících publikací	270	253
h-index	15	15

Tabulka 2 Srovnání publikací a citací pro autora Aleš Růžička

Dohledáním bylo zjištěno, že v sedmi případech byla chyba ve jméně autora, z toho šestkrát ve Scopus a jedenkrát ve Web of Science. Ve Web of Science byl také v jednom případě článek z výsledku vyloučen, protože v primárním dokumentu byl překlep v adrese a záznam se k afilaci Univ Pardubice nepřipojil. Chyba ve jméně autora ve Web of Science je úsměvná, místo „u“ se ve jméně objevilo slovo „number“ a z Ruzicky se stal Rnumberzicka. Chyby ve Scopus jsou v pěti případech způsobeny nekorektním rozpoznáním textu, z toho tři případy jsou z roku 2009. Není mi známo, jaký OCR software je používán, ale s češtinou má trochu problém; příjmení bylo převedeno do tvarů Růžlčka, Růička a Rička, křestní jméno zůstalo vždy správně. V šestém případě bylo jméno uvedeno ve správném tvaru Růžička, ale bez křestního jména. Z těchto čtyř variant byla vytvořena čtyři nová AU-ID, přestože afilace a vědní obor se

¹³ Data jsou z 19. dubna 2010, publikace s rokem vydání 2010 nebyly vzaty v úvahu.

¹⁴ AU-ID("Růžička, Aleš" 7004685524) OR AU-ID("Růžička, Aleš" 34573574000) AND (EXCLUDE(PUBYEAR, 2010)) AND (LIMIT-TO(AF-ID, "Univerzita Pardubice" 60005809)) AND (EXCLUDE(DOCTYPE, "ip"))

ve dvou případech shodovaly. Zvláště nepochopitelné je to v případě, kdy se shodovalo příjmení, afilace i vědní obor a pouze chybělo křestní jméno.

Seznam zdrojů s počty publikací je uveden v tabulce 3.

NÁZEV ZDROJE	WoS		Scopus	
	Výsledek dotazu	Změna po dohledání	Výsledek dotazu	Změna po dohledání
ACTA CRYSTALLOGRAPHICA E	18		14	18
ORGANOMETALLICS	17		16	17
JOURNAL OF ORGANOMETALLIC CHEMISTRY	13		13	
APPLIED ORGANOMETALLIC CHEMISTRY	10		10	
MAIN GROUP METAL CHEMISTRY	8		8	
COLLECTION CZECH CHEM COMMUNICATION	3		3	
JOURNAL OF FLUORINE CHEMISTRY	3		3	
TETRAHEDRON	3		3	
TETRAHEDRON LETTERS	3		3	
INORGANIC CHEMISTRY	2		1	2
INORGANICA CHIMICA ACTA	2		2	
JOURNAL OF HETEROCYCLIC CHEMISTRY	2		2	
MAGNETIC RESONANCE IN CHEMISTRY	2	3	3	
ACTA CRYSTALLOGRAPHICA C	1		1	
ANALYTICA CHIMICA ACTA	1		1	
ANALYTICAL CHEMISTRY	1		1	
CHEMICKE LISTY	1		1	
CHEMISTRY OF MATERIALS	1		1	
CHEMISTRY-A EUROPEAN JOURNAL	1		1	
DYES AND PIGMENTS	1		1	
EUROPEAN JOURNAL OF INORGANIC CHEMISTRY	1		1	
EUROPEAN JOURNAL OF ORGANIC CHEMISTRY	1		1	
HELVETICA CHIMICA ACTA	1		1	
HETEROCYCLES	1		1	
INORGANIC CHEMISTRY COMMUNICATIONS	1		1	
JOURNAL OF HAZARDOUS MATERIALS	1		1	
JOURNAL OF MASS SPECTROMETRY	1		1	
JOURNAL OF ORGANIC CHEMISTRY	1		1	
JOURNAL OF SOLID STATE CHEMISTRY	1		1	
POLYHEDRON	1		1	
TETRAHEDRON-ASYMMETRY	1		1	
METAL BASED DRUGS	0		1	
JOURNAL OF COORDINATION CHEMISTRY	0	1	1	

Tabulka 3 Publikované práce A. Růžičky podle zdrojů

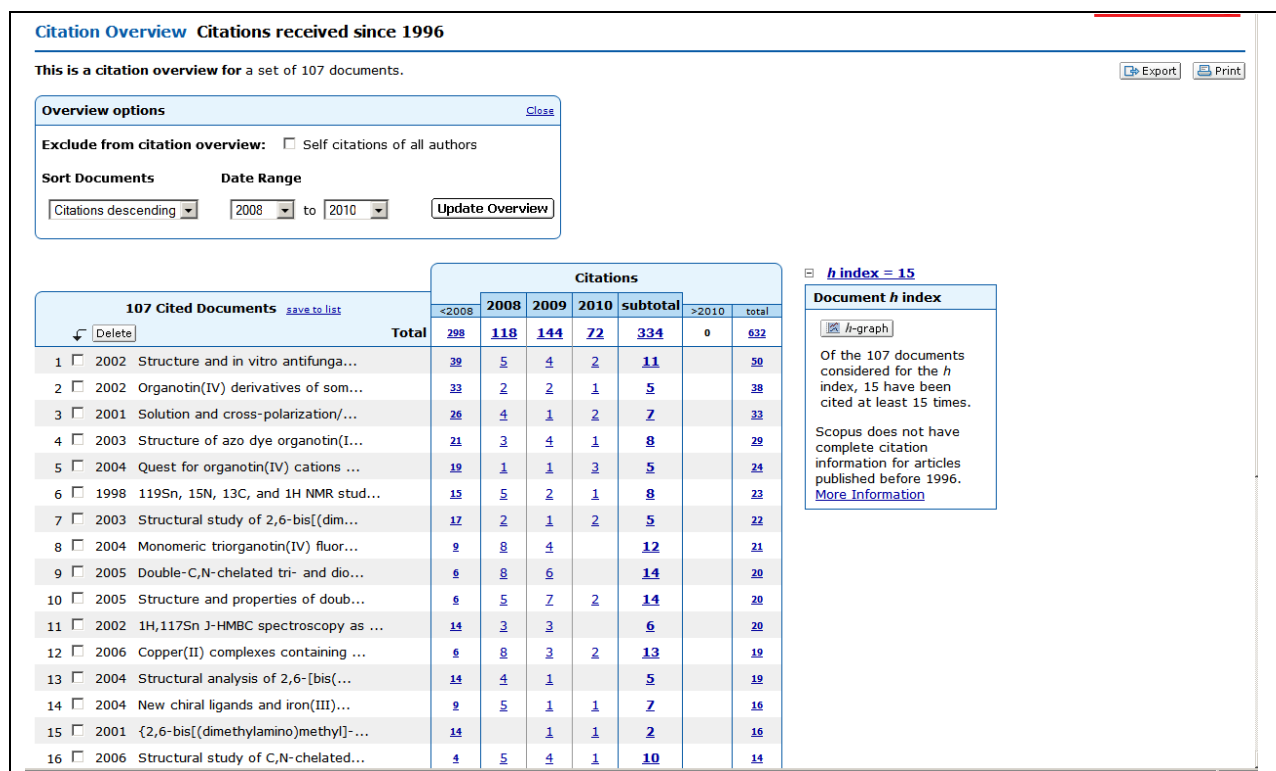
Jediným skutečným rozdílem je tedy navíc ve Scopus publikace v *Metal-Based Drugs*, což je periodikum bez impact faktoru (Dostál, L., Růžička, A., Jambor, R., Búchta, V., Kubanová, P., Holoček, J.¹⁵

¹⁵ Správný tvar příjmení je Holoček a zajímavé je, že v tomto případě nebylo vytvořeno nové AU-ID, ale záznam je správně připojen k AU-ID 7003759873 a Holoček je uveden pouze jako „jiný formát“.

Synthesis, in vitro antifungal and antitumour activity of some triorganotin(IV) N,C,N-chelates. *Metal-Based Drugs*, 2002, 9 (1-2), pp. 91-96).

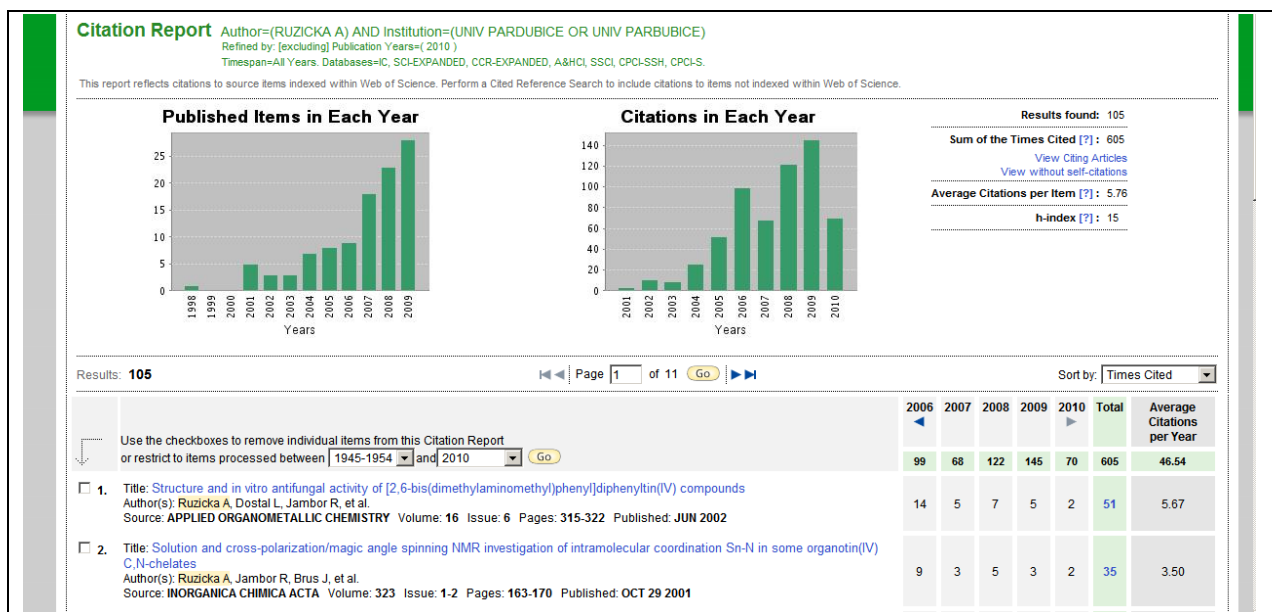
Počet citací ve Scopus (obr. 7) je o 27 vyšší než ve Web of Science (obr. 8), ale h-index je stejný. Navíc získat citační analýzu ze Scopus představovalo neskutečnou práci při formulaci dotazu¹⁶ tak, aby zahrnul všech 107 publikovaných dokumentů. Rozdíl v počtu citujících publikací je 17 ve prospěch Scopus. Porovnání citujících zdrojů nelze jednoduše provést. Obě databáze sice nabízejí výstup do csv formátu, ale výstup ze Scopus není pro další práci jednoduše použitelný.

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 7 Citační analýza pro autora Aleš Růžička

¹⁶ AU-ID("Růžička, Aleš" 7004685524) OR AU-ID("Růžička, Aleš" 34573574000) OR AU-ID("Růžička, Aleš" 35180213600) OR AU-ID("Ruička, Aleš" 26029629600) OR AU-ID("Rička, Aleš" 18438129700) OR AU-ID("Růžička" 19934511200) AND (EXCLUDE(PUBYEAR, 2010)) AND (EXCLUDE(DOCTYPE, "ip")) AND (LIMIT-TO(AF-ID, "Univerzita Pardubice" 60005809))

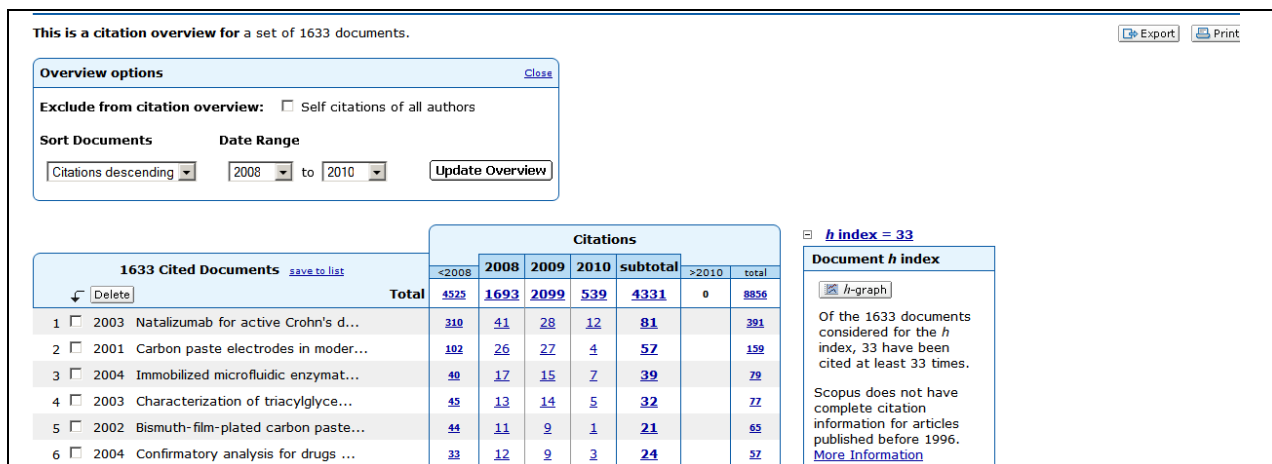

Zdroj: Web of Science Copyright © 2009 Thomson Reuters

Obrázek 8 Citační analýza pro autora Aleš Ružička

Vyhledání citačních ohlasů a h-indexu pro instituci

Srovnání bylo provedeno u prací publikovaných v období 2001 až 2009. Jak už bylo výše uvedeno, zadáme-li do vyhledávání ve Scopus pouze AF-ID, není výsledek úplný, proto byl použit rozšířený dotaz¹⁷. Ve výsledku se objevilo 1 633 záznamů s počtem citací 8 856 a h-indexem 33 (obr. 9).

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 9 Citační analýza pro instituci Univerzita Pardubice

Při kontrole bylo zjištěno, že první publikace s nejvyšším počtem citací Univerzitě Pardubice nepřísluší. V primárním dokumentu se mezi afilacemi objevuje Nemocnice Pardubice, ale nikoli Univerzita Pardubice. Po odstranění tohoto záznamu se počet citací snížil na 8 465 a h-index na 32.

Dotaz pouze podle AF-ID přinesl tento výsledek: počet prací 1 574, počet citací 8 811, h-index 33 a opět tentýž nepatřící dokument; po jeho odstranění se počet citací snížil na 8 420 a h-index na 32. Z toho vyplynulo, že tento dokument je navázán přímo na AF-ID (obr. 10), což samozřejmě vyvolá otázku, kolik dalších publikací je k tomuto AF-ID připojeno a přitom Univerzitě Pardubice nepřísluší?!

¹⁷ ((AF-ID("Univerzita Pardubice" 60005809) OR "Univerzita Pardubice"))

The screenshot shows a Scopus search result for the article 'Natalizumab for active Crohn's disease'. The search criteria include 'Source Title' (New England Journal of Medicine), 'Author Name' (Donoghue, S., Ghosh, S., Goldin, E., Gordon, F.H., Malchow, H.A.), 'Year' (2003), 'Document Type' (Article), and 'Subject Area' (Medicine). The results table shows one entry with 348 citations and a page number of 391. The authors listed are Chosh, S., Goldin, E., Gordon, F.H., Malchow, H.A., Rask-Madsen, J., Rutgeerts, P., Vyhňálek, P., and Donoghue, S.

Zdroj: Scopus Copyright © 2010 Elsevier B.V.

Obrázek 10 Informace o příslušnosti záznamu publikace k Univerzitě Pardubice

Ve výsledku rešerše ve Web of Science se objevilo 1 539 publikovaných prací s 8 125 citacemi a h-indexem 32 (obr. 11). Počet prací je tedy ve srovnání se Scopus nižší o 93 a počet citací o 340, ale h-index je stejný. Publikace s nejvyšším počtem citací se liší o jednu (Scopus – 159, Web of Science – 158). Pro srovnání: Google Scholar našel pro tuto publikaci 156 citací.

The screenshot displays a 'Citation Report' for the year 2009. It includes two bar charts: 'Published Items in Each Year' and 'Citations in Each Year'. The report shows 1,539 results found, with a sum of 8,125 citations and an h-index of 32. A table at the bottom lists the top three cited items with their respective citation counts for each year from 2006 to 2010.

	2006	2007	2008	2009	2010	Total	Average Citations per Year
1. Title: Carbon paste electrodes in modern electroanalysis	1058	1223	1630	1991	642	8,125	812.50
2. Title: Characterization of triacylglycerol and diacylglycerol composition of plant oils using high-performance liquid chromatography-atmospheric pressure chemical ionization mass spectrometry	20	28	30	26	8	158	17.56
3. Title: Bismuth-film-plated carbon paste electrodes	19	9	14	17	4	77	9.62

Zdroj: Web of Science Copyright © 2009 Thomson Reuters

Obrázek 11 Citační analýza pro instituci Univerzita Pardubice

Závěr

Nalézt v databázi Scopus všechny dokumenty navázané na konkrétní instituci i publikované jedním autorem je časově náročný proces a nikoli jednoduchý úkol, jak tvrdí informace na webových stránkách. Vyžaduje to nejen pokročilou znalost databáze samotné, především v oblasti formulace dotazu, ale také dobrou znalost instituce včetně historických souvislostí. Provedené rešerše také potvrdily, že chybovost v přiřazení publikací ke správné instituci či autorovi je poměrně častá a způsobuje ji nejen čeština, ale

s největší pravděpodobností i používané algoritmy. Získané výsledky je tak třeba považovat pouze za orientační a nikoli zcela spolehlivé. Kromě příkladů, které jsou popsány, jsem otestovala ještě sedm dalších náhodně vybraných autorů s příslušností k Univerzitě Pardubice a u všech jsem objevila chybu/y; celkem jsem požádala o dvacet čtyři oprav. Devět požadavků se týkalo „sloučení jmen“, sedm „editace údajů o autorovi“, sedm „odstranění připojených dokumentů“ a jeden „připojení dokumentu“. Z testování vyplynulo, že vyčistit databázi, do stavu použitelného pro hodnocení akademických pracovníků vedením Univerzity Pardubice nebo vedením jednotlivých fakult, by představovalo práci na plný úvazek na řadu měsíců. A o tom, že by podklady z ní získané mohla Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace přímo využít pro hodnocení výzkumných organizací, se nedá uvažovat vůbec.

Nákup licence na Scopus na další období by tedy neměl být zdůvodňován potřebou pro hodnocení VaV a rozhodně by se nemělo jednat o licenci plošnou. Éra plošných licencí měla skončit s koncem grantového programu LI "Informační zdroje pro výzkum a vývoj"¹⁸ v roce 2003, v němž měla své opodstatnění, protože umožnila českým vědcům seznámit se s elektronickými informačními zdroji, které jejich šťastnější kolegové z vyspělých částí světa již nějakou dobu využívali. Rozhodnutí o případném nákupu licence na Scopus pro další období, tj. od roku 2012, stejně jako o nákupu dalších informačních zdrojů, musí vycházet z potřeb jednotlivých vysokých škol a výzkumných organizací na zajištění informačních zdrojů pro konkrétní výzkumnou a vývojovou činnost. S finančními prostředky na zajištění licencí by mělo být počítáno v účelové a institucionální podpoře poskytované těmto organizacím podle Zákona 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v platném znění. Výjimka by měla být pouze jedna. Web of Science, jako zásadní zdroj pro hodnocení VaV, by měl být financován přímo z rozpočtu MŠMT ČR.

Příloha

Seznam publikací (rok publikování 2009) nezařazených pod AF-ID 60005809

Scopus

EXPORT DATE: 29 March 2010

Kraftová, I., Kraft, J.

The sustainable growth of regional economies: Targeted regulation vs. market auto-regulation? [Povzbudivý růst ekonomiky regionů: Cílená regulace versus tržní autoregulace?]

(2009) Politická Ekonomie, 57 (6), pp. 769-791.

AFFILIATIONS: Univerzita Pardubice, Czech Republic;

Technická Univerzita V Liberci, Czech Republic

Pacáková, V., Linda, B.

Simulations of the extreme losses in non-life insurance

(2009) E a M: Ekonomie a Management, 12 (4), pp. 97-103.

AFFILIATIONS: Univerzita Pardubice, Fakulta Ekonomicko-Správní, Ústav Matematiky, Czech Republic

Matejašák, M., Teplý, P., Černožský, J.

The impact of regulation of banks in the us and the EU-15 countries

(2009) E a M: Ekonomie a Management, 12 (3), pp. 58-68.

AFFILIATIONS: Univerzita Karlova v Praze, Česká Republika Institut Ekonomických Studií, Fakulta Sociálních Věd;

Univerzita Pardubice, Česká Republika Ústav Ekonomie, Fakulta Ekonomicko-Správní

Donát, J.

Czech model for decrease of maternal mortality in Uganda [Český model pro snížení mateřské úmrtnosti v ugandě]

(2009) Casopis Lekarů Ceskyh, 148 (7), pp. 338-341.

AFFILIATIONS: Univerzita Pardubice, Porodnicko-Gynekologická Klinika Pardubické Krajské Nemocnice;

Porodnicko-Gynekologická Klinika Paidubické Krajské, Nemocnice, A.S., Kyjevská 44, 532 03 Paidubice

Pacáková, V., Šoltés, E., Šoltésová, T.

Credibility estimation of the claim frequency [Kredibilný odhad škodovej frekvencie]

(2009) E a M: Ekonomie a Management, 12 (2), pp. 122-126.

AFFILIATIONS: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Studentská 84, 532 10 Pardubice;

Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava

Volejníková, J.

Reflection of corruption in the development of economic theories

¹⁸ <http://aplikace.msmt.cz/VedaAVyzkum/ProgramyVaV31/LI/programLI.htm>

- (2009) E a M: *Ekonomie a Management*, 12 (2), pp. 15-34.
AFFILIATIONS: **Univerzita Pardubice**, Fakulta ekonomicko-správnln, Ústav ekonomie, Studentská 84, 532 10 Pardubice
- Hlaváčková, E., Hodačová, L., Csémy, L., Šmejkalová, J., Čermáková, E.**
Health status and health problems in Czech children [Zdraví a zdravotní obtíže českých dětí]
(2009) *Prakticky Lekar*, 89 (5), pp. 252-255.
AFFILIATIONS: **Univerzita Pardubice**, Fakulta Zdravotnických Studií;
Univerzita Karlova v Praze, Lékařská Fakulta v Hradci Králové, Ústav Sociálního Lékařství;
Psychiatrické Centrum Praha, Univerzita Karlova v Praze, 3. Lékařská Fakulta;
Univerzita Karlova v Praze, Lékařská Fakulta v Hradci Králové, Ústav Hygieny a Preventivního Lékařství;
- Pilný, J., Švarc, A., Peřina, M., Šiller, J., Višňa, P.**
Chronic lunotriquetral instability of the wrist. Presentation of our method of treatment [Chronické lunotriquetrální nestabilita zápěstí - Vlastní metoda ošetř ení]
(2009) *Acta Chirurgiae Orthopaedicae et Traumatologiae Cechoslovaca*, 76 (3), pp. 208-211.
AFFILIATIONS: Ortopedické Oddělení, Pardubická Krajská Nemocnice, a.s., Kyjevská 44, 532 03 Pardubice;
Fakulta Zdravotnických Studií, **Univerzita Pardubice**;
Chirurgická Klinika, Pardubická Krajská Nemocnice, a.s.;
Traumatologické Oddělení, FN Praha-Motol
- Bílková, E., Sedlák, M.**
Využití analytických metod při syntéze a charakterizaci nového konjugátu amfotericinu b citlivého k β -glukosidasam
(2009) *Chemicke Listy*, 103 (14 SPEC. ISS.), pp. s151-s153.
AFFILIATIONS: Ústav organické chemie a technologie, Fakulta chemickotechnologická, **Univerzita Pardubice**, nám. Čs legií 565, 532 10 Pardubice
- Mlejová, V., Adam, M., Dobiáš, P., Pavlíková, P., Ventura, K.**
Aplikace vybraných mikroextrakčních technik při stanovení rostlinných silic
(2009) *Chemicke Listy*, 103 (14 SPEC. ISS.), pp. s189-s192.
AFFILIATIONS: Katedra analytické chemie, Fakulta chemickotechnologická, **Univerzita Pardubice**, Nám. Čs. legií 565, 532 10 Pardubice
- Čáňová, E., Lísa, M., Holčapek, M.**
Analýza lipidů v přírodních extraktech pomocí HPLC/MS
(2009) *Chemicke Listy*, 103 (14 SPEC. ISS.), pp. s154-s155.
AFFILIATIONS: Katedra analytické chemie, Fakulta chemicko-technologická, **Univerzita Pardubice**, nám. Čs. legií 565, 532 10 Pardubice
- Bešková, B., Stárková, M., Šárka, E., Gojny, J., Bubník, Z.**
Application of carbonation lime as filler for adhesives [Použití saturačního kalu jako plniva do lepidel]
(2009) *Listy Cukrovarnicke a Reparske*, 125 (5-6), pp. 185-186.
AFFILIATIONS: VŠCHT Praha, Ústav chemie a technologie sacharidů;
Univerzita Pardubice, Oddělení dřeva, Celulózy a papíru
- Pokorný, K., Meloun, M.**
Dependence of the amount of cerumen on anatomical conditions in the ear canal [Závislost množství ušního mazu na anatomických poměrech ve zvukovodu]
(2009) *Otorinolaryngologie a Foniatrie*, 58 (1), pp. 19-28.
AFFILIATIONS: Klinika ORL a Chirurgie Hlavy a Krku, Krajské Nemocnice Pardubice, a.s.;
Katedra Analytické Chemie, Fakulta Chemicko-technologická, **Univerzita Pardubice**;
- Ječná, V., Hosák, L., Čermáková, E.**
Stress in the psychiatric nursing [Stres v povolání psychiatrické sestry]
(2009) *Ceska a Slovenska Psychiatrie*, 105 (1), pp. 27-31.
AFFILIATIONS: **Univerzita Pardubice**, Fakulta Zdravotnických Studií, Pardubice;
Psychiatrická Klinika, LF UK a FN, Hradec Králové;
Oddělení Výpočetní Techniky, Ústav Lékař Ské Biofyziky LF UK, Hradec Králové;